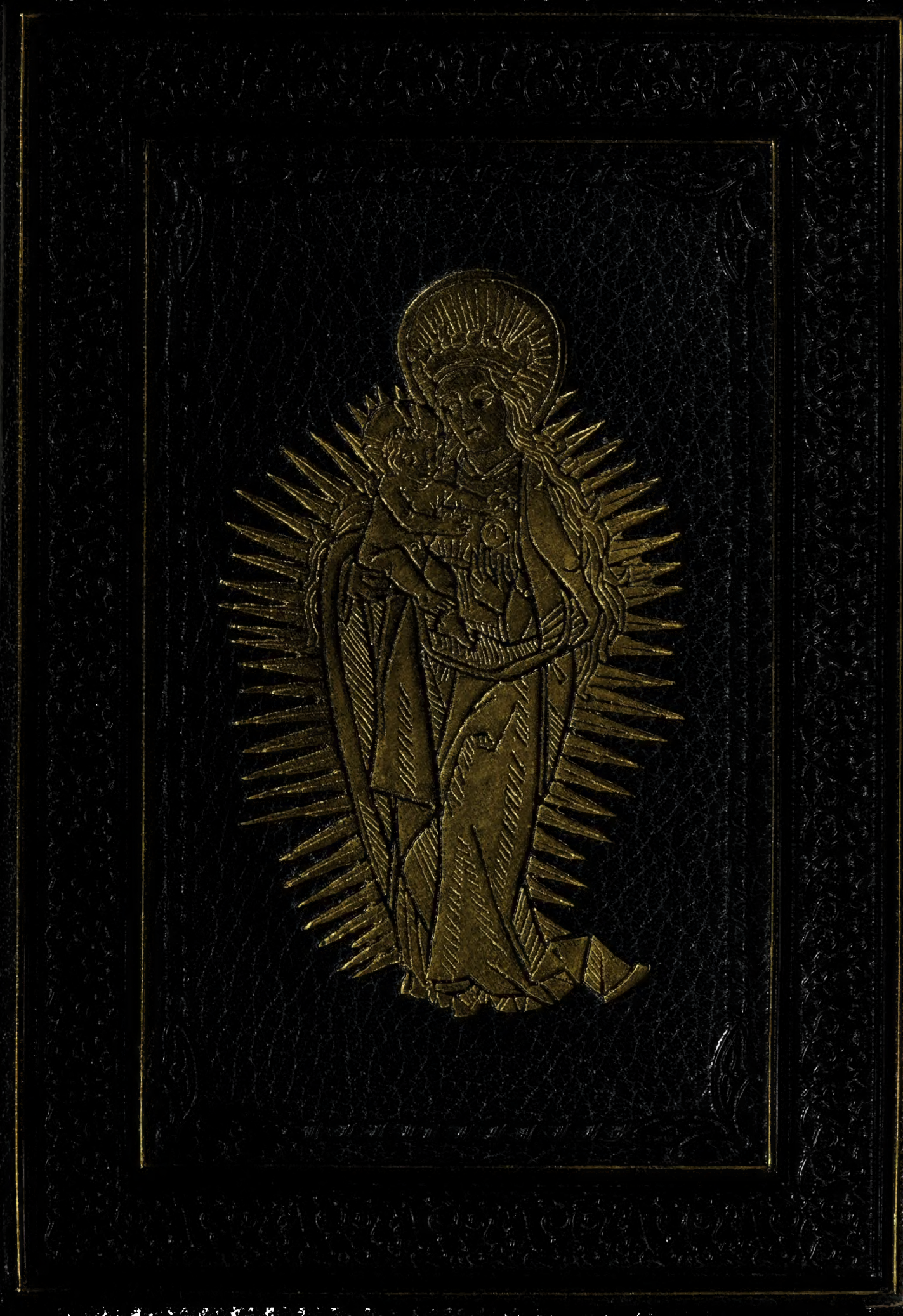

No. Q.405.154
The Public Library of the City of Boston.

66

AN EXTRAORDINARY LITTLE BOOK

41. RETZA, FRANCISCUS DE. De generatione Christi, siue Defensorium inuiolatae castitatis beatae virginis Mariae. [By Franciscus de Retza. With notes and a German translation.] *Gothic letter, 30 leaves, 32 lines to a full page. Illustrated with two full-page woodcuts and 51 other cuts. Each leaf measures 7⅞ by 5½ inches. With signature marks, but no catchwords or foliation.* 8vo, full blue levant morocco with a handsome blind-tooled border on sides enclosing a portrait of the Virgin in Glory stamped in gilt on sides, gilt back, gilt edges, by RIVIERE. In a morocco-edged, cloth slip case.

[Basel: Lienhart Ysenhut, *circa* 1490]

AN EXCEEDINGLY FINE COPY OF THIS RARE FIFTEENTH CENTURY ILLUSTRATED BOOK.

'It is pointed out in the Fairfax Murray *Catalogue of Early German Books*, vol. II, p. 578, that the first leaf of this book was entirely blank when first issued, and it was only after some copies were distributed that the printer thought it necessary to add a title-page explaining the scope of the book. In this title . . . the purpose of the book is thus explained: 'The author's design is to prove the possibility and show the reasonableness of the doctrine of the Incarnation and perpetual virginity of the Mother of our Lord. This he endeavours to compass by the production of the records of a large number of occurrences of a nature, in his view, just as mysterious and apparently impossible'.

"The authors on whom he draws as authorities for the miracles described are Isidorus, Albertus Magnus, Pliny, Solinus, Ovid, Valerius Maximus, St. Augustine and St. Ambrose.

"On 2^1 is a cut of the Annunciation, on the verso is a full-page cut of Mary standing before an altar, above which is suspended a rosary; in the compartment a Jew is kneeling. On the recto of a^3 is a cut of the Nativity. Then follow the various examples, many extremely fantastic and amusing, selected by the author to prove his contention. Each of the forty-nine woodcuts occupies usually a page, occasionally two, and is headed by both Latin and German distichs, rhymed in both cases. To quote a few of the more curious wonders which are illustrated in this book one might mention the magnetic rocks which attract the flesh; twin babies born under Mars and therefore able to open bolts and bars by a mere touch; a calf drawn up into a cloud by the power of the heavens; Lot's wife transformed to a pillar of salt, depicted as a naked woman leaning against a pillar; the bird Ipsida, whose feathers grow after her death; and a shower of steel ingots from the clouds. On the recto of the final leaf (d^6) is a full-page cut of the Virgin and Child standing on an inverted crescent moon".

This copy is in superb condition despite the very skilful marginal restoration to the title-leaf.

Hain *6086; BMC III,780; Proc. 7717; Fairfax Murray, Catalogue of Early German Books, II,575-9.

Defensoriũ inuiolate perpe-tueqz virginitatis: castissime dei genitricis Marie.

Inquo aduocantur .xlvi. naturalia et mirabilia exempla: clarorũ scriptorũ auctoritate roborata: et experiẽtia rerum comprobata. Quibus apertissime demonstratur: ipsam sacratissimam virginẽ concipere et parere potuisse vnigenitũ dei filiũ Jesũ Cristũ Saluatorẽ nostrũ absque lesione integerrime sue virginitatis. Per que nimirũ etiam exempla de notorũ famulorũ suorũ vere eam dei genitricẽ cũ virginitatis perpetua integritate credenciũ corda: non solũ in ea fide roborantur: sed et quam plurimũ singulari quadaz ad miratione atque delectatione recreantur.

Per que preterea destruũtur et confutantur omnes incredulorũ. paganorũ. Judeorũ peruersissimorũqz hereticorũ. perfidissimi damnatissimiqz errores. quibus pertinatissime inherẽtes. negant illam superbenedictam et glorioſam virginem Mariam concipere et parere potuisse Jesum redẽtorẽ nostrum: absque sue virginitatis violatione.

Josiah H. Benton Fund
Mar. 10-1949
003

Hanc plena gracia Salutare mente Serena

Gaude maria virgo. cūctas hereses sola interemisti. que gabrielis archāgeli dictis credidisti. Cum virgo deū et hōinē gēuisti et post partū virgo inuiolata permansisti. Gabrielem archangelū credimus diuinit⁹ te esse affatum Uterꝝ tuū de spiritu sancto credim⁹ impregnatū Erubescat judeus infelix qui dicit cristū de joseph semine esse natū Gloria virtus ⁊ gratia tibi sit altissime vox sanctoꝝ anime nobis gratuitu mūere sublimari Gloriose tu deus in sanctis largire tuis famulis p̄mia post labor̄ Inuiolata integra et casta es Maria que es effecta fugida celi porta O mater alma cristi carissima suscipe pia laudum preconia. nostra vt pura pectura sint et corpora. que nūc flagitāt deuota corda et ora. tua per precata dulcissima nobis concedas veniam per secula.
O benigna. que sola inuiolata per mansisti.

Hec gracia plena Salutetur mente Serena.

In pñti depictione figuralia scripta mihi notabilia cõsignata aliquantulũ clarius elucidare proposui. Et quia desiderium requirendi singulariter singula laborẽ nõ poccupat studij sed defectus bibliothece codices relegendi ꝑꝑ plurima eorũdẽ legerim figuraliũ scripta. Ex qz recenti ꝛ viuaci nõ occurrũt memorie porro quedã collapsa extra eãdẽ quasi somniãdo videor eoz reminisci. Idcirco cum boni et honesti viri prime veritatis sit diligere veritatẽ etiã cũ obeam amicicia sit ledẽda alteratiua. quatenꝰ ipa sãcta veritas honoret. Certas figuras apertiꝰ demõstrabo. donec ad vberiorẽ librarie messem potero attingere. neglecta ex nunc pro tunc recuperabo fideliter instaurando.

Interroga Jumenta. ⁊ docebunt te ⁊ volatilia celi. et indicabunt tibi.

Frag die thier der erden/ vnd des luftes vogelin Die wiſẽt dich marie werdẽ zu lobẽ vñ jr kĩdelin

Scribit Job jx°ca. Jumirũ interroga iumẽta ⁊c̃ vbi glo. Juñta h° eſt creatoras earũdem naturas conſiderando. Nam reſponſio eaꝝ eſt in hoc q̃ ex tali conſideratõe hõ ad dei aſſurgit cognitõez Sz allegorice Jumenta. q̃ ſunt hõim iuuaiñta intelligunt̃ actiui p̃ vola tilia celi. contẽplatiui. p̃ terram que calcat. hũles. p̃ piſces. qui in illatis iniurijs non hñt vocẽ ſibiqz tacẽtes. Hec oĩa fidelia dãt teſt. mõia de verbi incarnati conceptione. et virginis conſecrata parturitione.

Si socios diamedis. aues factos apparet.
Cur redẽptorẽ hominis. virgo non generaret

wurdent Dyomedis gesellen / verwandelt in die fogel alß die lerer schribẽ warũb moht dã got nit wellẽ dz maria wurd geberẽ vñ jũgfrow blibẽ

Libro decimooctauo de Ciuitate dei tractatũ satis posuit b. Aug⁹ dispẽdiosum. de dyomede rege. ⁊ dea Circe q̃ vlixis socios in ãimalia bruta trãsformauit ⁊c. Testẽ quoqz nihilõin⁹ inuocat varronẽ disertissimũ de Archadib⁹. q̃ forte ducti quodam stagnũ trãsnatabãt. ⁊ in lupos trãsmutabant. q̃ cũ similib⁹ feris illi⁹ regiõis perdeserta viuebãt. et si nõ gustarẽt carnẽ hũanã. rursus post nouẽ ãnos hoc ipm stangnũ renatãdo in hõies reformabant. Expressit.

etiam nominatim quendam gustasse de sacrificio quod archades liceo puero ipsorū deo imolato in lupū fuisse mutatū et anno decimo in figurā propriā restitutū. Deo Isidorus libro vndecimo Ethimologiarū c. de trāsformatis in fine eiusdē libri dicit Scribūtur quedā mōstruose hōim trāsformatōes et cōmutatōes in bestias Ut de illa maga famosissima Circe que vlixis socios trāsformauit in bestias Isidē dicit de Archadibus sicut supra beat⁹ Augustinus Similiter dicit q Dyomedis socios in volucres cōuersos. nō fabuloso mēdacio ꝙ hystorica affirmatōe cōfirmāt Et videtur ponere ratēm dicens Siquidē per naturā plerasq; mutationē recipiūt et corrupta in diuersas species trāsformātur veluti de vitulorum carnibus putridis Apes. de Equis scarabei. de mulis locuste. De cancris scorpiones Unde Ouidius concaua littorei si demas brachia cancri Scorpio exibit caudaq; minabitur vnca. Et in duodecimo libro Ethimologiarū dicit c. penultio Diomedias aues soīa sulice simules magnitudine cignorū colore candido duris et grādib⁹ rostris. Et sunt circa Apuliā in Insula Diomedia dicta inter scopulos littorū et saxa volitāes iudicāt in suos et aduenas Nā si grec⁹ est propi⁹ accedūt et blandiuntur Si ialcigena morsu impugnant et vulnerant. lachrimosis quasi vocibus dolētes vel fugam mutationē vel regis interitum Nam dyomedes ab illiriis interemptus est.

Carminibus si Circe homines vertisse claret
Cur jesum xp̃m ex se virgo non generaret.

Mochte machen der Circen list/ vß menschen thyeres schyn/ wie mochte dan nit jesus crist von eyner iungfrouwen geboren syn.

Be istius figure expositiõe sufficienter patuit in immediate precedentibus.

Si classem virgo Claudia. ad litt⁹ trahere valet
Cur spũ sancto grauida virgo non generaret
Zog jungfrouw Claudia/ zu land ein kock war-
umb mochte Maria/ nit gebereñ jhesum mensch
vnd got.

De dea vesta
Aug⁹ loq̃t li.
iiij de ciuitate
dei dicit. quot
quedã putãt
eã esse venerẽ
q̃ quedã ve-
nerẽ triformi-
ter discernũt
vnã virginẽ.
alteram muli-
erẽ ꝓiugatã.
reliquã mere-
tricẽ Cui phe-
nices de ꝓsti-
tutione filiaꝝ
suaꝝ ymolabãt sacrificia añq̃ eas iũgẽt viris Cui
feste q̃dã virgo Rome Claudia a clandio dicta. in
virginitate fuiuit ⁊ dum rome littori nauis onusta
adheret. ipa apposuit cingulũ suũ virginalem ad
ꝓa nauis. ⁊ nauigio mox nõ differt ãbulare puto
q̃ b. Aug⁹ ⁊ etiã valeri⁹. li. suo. viij hâc virginum
ꝓsecratõnem ab Ouidio li. fastoꝝ quarto didicerẽt
q̃ sub octauiãno relegat̃ in exiliñ a ꝓe tiberij. sub q⁹
passus poeta fuit habitus ꝑclarus quẽ Aug⁹ ⁊ va
leri⁹ maxi⁹. post lõga annoꝝ tẽpora sunt subsecuti.

Si cribo virgo Tuctia. aquam portare valet
Cur pcurante omnia. virgo non generaret.

Mocht tuctia tragen wasser schwer/ in einem
syb So mocht auch ein jungfrowe/ geberen mit
keuschem lib

Dicit Valerius maximus libro octauo. Quedam virgo fuit Rome. que dee veste suam consecrauit virginitatem. tandem decarnis spurciciis insamata. ad suam illibatam virginitatem conprobandam de tyberi Rome aquam in Cribro vsque ad templum dee veste jmpolute portauit.

Emiliam si carbaso. ignem accendere claret
Cur virtute exalto. virgo non generaret.

Mochte nit yrem sieyr ein jungfrow/ entzünden fuwer fur ir vnschuld/ Mochte dan nit mit geistes taw/ maria enpfahen in gottes huld.

Valerius maxim⁹ Emiliam virginē suam testatur ꝓbasse Innocētiā Non fuit tamen illa Emiliana de qua b Greg⁹ Om. sua decima octaua super. ca. vigesimo scdo Mathei facit mentiōem Tarsilla et Hordian ei⁹ Hororibus Nam de hac Emiliana habemus testimoniū sancte pfessiōis habitū et de eius felicitate in vita btā Sz hec q̄dam cultrix de veste minime diuine meruit hoc signo glorificari salubri psuasiōe Valerius exhortat nō subito irrūpe ꝓpter infamiā advindictam pfec̄dum cum inquit. lento gradu ad vindictam sui diuina procedit ira tarditatem q3 supplicij grauitate pensat.

Si vultur parit corpore. ꝛ mare ad hoc caret
Cur mistico spiramine. virgo non generaret.

Gebirt des gyren sy ane er/ Und glaubet der heiden dis/ warumb empfing nit ane er/ Maria die jugfrouw ist.

Exameron basilij Exameron Ambrosij ꝛc̄ liber est. in quo quilibet eoꝝ de sex operib⁹ creatōis ptractat ideo exameron interp̄tatur sex dierum opus quod in scripturis Basili⁹ Ambro Aug ꝛc̄ stilodiuio ac etiā naturali pulchre interp̄tati fuere dicen Vultur a volatu tardo nominat. Hay auiū quasdā dicūt cōcubitu nō misceri sed sine copula cōcipere ꝛ generare. Natosqz earum pene vsqz ad centū annos procedere. Vultores sicut aquile vltra maria sentiunt cadaue ra. qz ineis maxime sensus viget olefact⁹. vt de proprietatib⁹ rer̄ li. jz⁰ ca. Vult a tardo volatu. Idē facit Isido. li. j⁰. Ethimologiaꝝ ca. vij. p⁰ principiū

Caladrius si facie. egrum dijudicare valet.
Cur virgo plena gracie. jesum xp̃m non generaret

Bekent Caladrius des sichen fart/ vñ auch sin bliben sichtiglich/ warumb entpfing mit kuscher art/ ein jungfrouw nit gantz gnaden rich

Maximus ⁊ liber de proprietatib⁹ rer̃ c. xij. Caladrius teste aristotele dicit Est albi coloris nullã hñs partẽ nigredinis qui cum egrotantẽ nõ vult aspicere signũ ẽ mortis si ãt conualescere debuerit in sinu figit in egrotum sibi applaudendo de egritudinis cõualescencia. Et differt Caladrion a Calãdra Ut dicit glosa super decimo quarto ca. Deutronomij. Ubi agitur de cibis prohibitis Similiter Leuiti. ca. jj⁹. tam animalium q̃ auium et piscium ⁊c. Nam Calandra est auis parua sonora ⁊ canora sicut merula et philomena.

Si Equa capodocie. vento feta apparet.
Cur almo flante flamine. virgo non generaret.

Ampfacht ein ſtudt von winde/in Capodocien landt/ warumb gebare nit jr kinde vom geiſte/ dy nye man bekant.

Auguſti⁹ libro vigeſimoprimo de Ciuitate dei Capitulo tercio dicit In Capodocia Equas vẽto concipe eoſdemqz fetus nõ ampli⁹ triennio viuere Eſt autẽ Capodocia ꝓvincia in maiori aſia in capite ſirie collocata ꝛc̃ Vt dicat autor de ꝓprietatibus rer̃ libro quintodecimo cap̃. Capodocia ꝛc̃.

Ispida si mortua. se replumare valet.
Cur absq; viri copula. virgo non generaret.

Busset sich der ispogel dot/ vñ gewynnet also gefyder/ warumb entpfieng dan nit von got/ ein jungfrouw mit keuschem glydzenn.

Text⁹ noster habet Isido. Sz Plinius Jacobus Solinus. ⁊ ceteri philo. Secreta nature auium describentes dicunt Ispida ⁊ ẽ auis parua a sono dicta Buos tãtum habet digitos inpede vngues aduncos Sz rostrum paruũ ⁊ directũ. sed pennaꝝ claritate venustissima. de qua vulgus opinat. ꝙ si pellem cum plumis detraxeris. ⁊ parieti affixeris omni ãno pellis plumas ac si esset i corpore cõmutabit. Et credo Albertũ naturã Ispide ex dictis plinij. qui tẽpore Troiani Imparatoris orat ⁊ historicus floruit vt dicit in Cronica Martiniana collegisse ⁊ rescripsisse

Caristа si in igne. carne nec alis caret.
Cur veneris ab igne. virgo non generaret.
Badet sich vnuersert in fuwer/der wunder vogel carist/ So entpfaht auch ane lustes stuer/ ein jungfrouwe Jhesum crist.

Caristа auis est nature frigidissime, q̄ cito ab igne non potest ledi vel consumi.

Vitis si de Ilice. auernia ortum habet.
Cur vitem veram. supne virgo non generaret.

Wag in Auernia ein eiche/ von natur tragenn wyn/ Ba by du jude din hertz erweiche/ Und glaub maria kusch fruchtbar syn

Hicit liber decim⁹ septim⁹ de ꝓprietatib⁹ rerum Ilex ilicis est species quercus arbor vtiqz glandifera q̄ ꝑ ſm ſ Dlinium multas reficit nationes. Nam ꝑ ſm Iſidoꝝ huius arboris fructum hōies ſibi primo ad victum inuenerūt et elegeſt. priuſq̄ frumenta ſpargerent in terre ſemina Ilex arboꝛ eſt ꝓfunde et groſſe radicis multe ramoſitat⁹ ꝛ folioꝝ vmbꝛoſitatis Cui⁹ lignum foꝛte eſt et imputribile. Bequibus lignis deoꝝ tēpla et regalia pallacia olim edficabantur

Carbas si de arbore. ybernia nasci daret.
Cur spiritus sancti opere. virgo non generaret.
Gebiert in ybernia/ einen carbas bomes art.
So gebar auch maria/ jesum xpm den herrē zart.

Quidā ridēdo ꝛ illudēdo garriunt gnotos optos ignorātes. ꝛ secreta nature moliūt exinsania re,pbare. hᵒ spectalis in nature. qꝫ in hybernia seu sub ꝓcauo orbis lune aues in arborꝝ ramis permoꝫ fructuū excubāt. cadētes aut pgētes ad aqs natare veluti auce vident. nullatēᵍ credere velle. Nā etsi misteriū romis hᵒ cemodi naturalis effectᵒ cꝫ cꝫ tñ mirabil' occrit pter earūꝫ vesaniā obcecādā nullatēᵍ inter pretabar. Sz liqt vt testat l. de ꝑprietatibᵍ rex xv. hybernia. Occeani ē insula in europa. britāice insule vicina ferax frugibᵍ vberrima cāpis. fōtibᵍ fluuijs jrrigua gēmifera Ibi inuēit margarita cādida ibi gignit lapis sexagonuis q̄ soli appositᵒ forat i are arcū celestem. ibi la cᵉ ē. cui si inmisum lignū fuerit et p aliquot tps in eo pmāserit inferioꝛ pars terre infixa ꝙuert it in ferrū media in aqua exīs in lapidem. altera supra acꝫ pte lignum remonente. bij

Si magnes carnem hõis. ad se trahere valet.
Cur in diuini numinis. virgo non generaret.

Mag magnes der steinen berg/ mēschen an sich ziehen/ warumb mochte nit gottes werck ein magt zu einer muter kiesen.

Magnes vt dicit liber rerū decimosexto lapis est qui in india apud tragoditas inuenitur quem vulgus ferrū viuum appellat. Sz qui nascatur in Ethiopia ferrū respuit et carnem hūanam attrahit Bursus vt dicit Isidorus sextodeci° Ethimologiarum vigesimo. Quidā Architectus alexandrie templū cōcamerauit vnde in eo simulacrum ferro pendere videret. vt in figura patet subsequenti.

Si ferrum vi Magnetis. aer tenere valet.
Cur dicta a prophetis. virgo non generaret.
Mag jm luffte eyn yſner ſarck/an hilffe gentzlich ſchweben/ So mag auch got ſyner arche/ frucht mit kuſcheit geben.

Magnes vt dicit liber rerũ ſextodecimo Lapis mire virtutis eſt, attractiue et repulſiue. vt habetur ibidem ⁊ experiencia docet.

Bonasa si ore. feta parere claret.
Cur angeli ex ore. virgo non generaret.

Als bonasa der vogel enpfacht/ in reynem vnd kuschem kusse/ zu glicher wise ane lustes acht/ gebare maria in gnaden flusse.

Hic nō est minorandū. nam influencia celestis multas ꝓcreat species naturales quarū occasione racio obstupescit humana. ⁊ tamen sigillū nature. ex hijs minime ꝓturbatur. In hijs omnibus tamē natura subicit creatori vt dicit Alanus de planctu nature ꝓsa secunda post medium.

Si danes auri pluuia. a Ioue pregnans daret.
Cur spũ sancto grauida. virgo non generaret
Mochte danes in eynẽ gulden regen entpfahen
von eynẽ aptgot in einem thorne/So mag auch
maria gebern/jr liebes kindt ane win des sturme.

Dicit Isidorus libro octauo capitulo vltimo ante
medium. q̃ ista virgo per Imbrem aureum appe-
cijt concubitum. vbi intelligitur pudicicia muli-
eris ab auro fuisse corruptã Hec sunt verba in lr̃a.

huij

Fenix si in igne se replumare valet.
Cur mater dei digne virgo non generaret.

Mag der fenix durch das feuwer / jungen sinliplich leben / So mag auch got ane mannes stiur / siner muter kuscheit geben.

De Fenice dicit Ellan° de planctu nature q̄ sit vnica auis in se mortua. rediuiua in alia. quodam nature miraculo sese ⁊ mortuā suscitat Et vt d. lib rex .xij°. q̄ teste austo. fenix tricētis uel q̄ngētis annis viuere solet. ⁊ nascit in Arabia ⁊ est auis pulcherrima pauoni inplumis similima solitudinē diligens Narrat ibidem miraculū de heliopoli ciuitate egipti de incensu lignor aromaticor ⁊ de fenice in igne ꝓsumpta. tādem a cinerib⁹ ei⁹ vermicul⁹ ꝓdijt quo plumescēte in spē fenicis fuit formatus ⁊c. Sed Jsidor⁹ li xij°. ca. vij. dicit eum vltra q̄ngentos viuere annos.

Si ventus viuum rusticũ. longe deferre valet.
Cur summi patris filium. virgo non generaret.
Mocht eynẽ hirten dry milen ein wint tragen
an menschlich bart / warumb mocht dan nit sin
kint/ got geben durch magdtliche art.

Albertus
circa libros
metheororꝝ
discernit in-
ter ventos
magnflatꝰ
ꝛ frequntis ꝛ
nõ fortꝭ plu
mas ꝓducẽ
tes. cũ aure
frigiditate.
et inter eos
q̃ sunt leuis
flatꝰ abscin-
dentes plu-
mas. inter
quos pricipaliter aq̃lo fortissimi flatꝰ ẽ. q̃ abscin-
dit plũas et depurat aera. ꝛ hoc causat a frigidi-
tate sui vaporis ꝛ venit a loco frigidissimo. q̃ est
circa arcturũ jõ frigidꝰ ꝛ fortis. qñqz ĩ castris al-
tis aufert tecta ꝛ turriũ. cacũina. multã de vẽtis
illic ptractat materiã Siꝛ rudolffꝰ brũois in q̃ꝰ
suis sup .li. metheororꝝ agit de gñeracõe ꝛ effec-
tu vẽtorꝝ .q. viij. circa ij metheororꝝ. vtꝝ vẽtꝰ sit
exaltaꝰ calida ꝛ sicca. q. ix. vtꝝ vẽti moueat̃ obli-
que vl̃ ẽcularit. q. x. vtꝝ. vẽti ĩ princiꝰ sui flatꝰ de
beãt ẽe fortiores. q. xj. ꝛ. sol faciat cessare vẽtos.

Pellicanus si sanguine animare fetus apparet.
Cur xpm puro ex sanguine virgo nō generaret.

Wan der pellican mit sinem blut/ erquicken sin
fogelin/ Mocht dan nit das oberst gut/ Menschē
werden durch ein jungfrow fyn.

Isidor⁹ l. xij
c. vij. de auib⁹
dicit Pellica
nus est auis
Egipcia habi
tans in solitu-
dine Nili flu
mis. fert si ve
rū sit eū suos
natos occidē
eosq; ptridū
lugere. deiñ se
ipam vulnera
re. t aspsione
sui sangis fili-
os viuificare
Hec isidor⁹. sz sm legē mosaicā. inter aues mūdas
pellicā⁹ nūerat. t vocat porphiriō vel us vt Leui
ij. c. t Deu. xiiij. Sz l. rex. xi. di. duo esse genera
hui⁹ auis j quod habitat i aqs t vescat de piscibus
Alterꝫ i terris cui esca anialia venēosa sunt Bi. ecz
Jaco. de vitriaco i li. de mirabilib⁹ oriētaliū regio
nū. q absente mre a pull' serpēs q eis isidiat irrepit
in arborē t pullos venēo occidit. qua reuersa p tri
duū plāgit eos tādē sepulñrat t suo sangñe viuifi
cat et d. pellicā⁹ ē māgꝫ alaꝫ maxē maciei t q̄dq̄d
deglutit cito p̄cessū emittit. qr lubricū hz ītestinū.

Leo proles rugitu. si suscitare valet.
Cui vitam a sancto spū. virgo non generaret.

Mag der lewe sine kinder/ erquicken mit synem ruffen/So mag auch ein jungfrauw geswinde/en pfahen by des engelß grussen.

Isidorus li.xij° capitulo secundo de bestijs. Leo rex est omniū bestiaꝝ Cuius genus est triplex ꝛc. Leones timent rotaꝝ strepitum. plus tamen ignē Qñ dormiūt oculi vigilant. Cū ambulāt coopiūt sua vestigia cauda. ne eos venator inueiat Catuli eoꝝ geniti tribus diebus ꝛ totidem noctibus dormire dicunt tandē patris fremitu ꝛ rugitu surgunt suscitati. Homines non interimnut in magna fame. ꝛ parcunt prostratis

Rinoceron si virgini se inclinare claret.
Cur verbum patris celici virgo non generaret.
Die megtlich reynkeit/mag den einhorn gefahen/So mochte uch ein jungfrow gemeyt/gottes sune entphaben.

Rynocerõ seu vnicornis vt dicit Isidorus li. xij. ca. scdõ. vnũ cornu in media hz fronte pedũ quatuor acutum ꝛ validũ. vt q̃d q̃d impecierit aut ventilet aut perforet Tanta viget fortitudine vt nulla venãciũ valeat capi virtute. Hz virgo puella si venienti sinum aperit omni deposita feritate caput ponit. sicqz soporat⁹ velut inermis capitur. li. xviij. de proprietatibus rerum dicit q⁹ habet bellum. cũ elephantibus in longitudine vt equ⁹. sed crura multũ habet breuiora Multa Plinius li. viij. scribit de vnicorni.

Si oua strucionis. sol excubare solet.
Cur opere verisolis. virgo non generaret.

Mag der sonnen glantz alleyn/ der strussen ey vszyhen/So mag ein jungfrouw reyn/ des mannes samen entwychen.

Jsidorus. jz. Ethimologiarum. c. vij Strucio greco nomine dicitur qꝺ anial in simulitudie auis pennas habere videt et tñ de terra alte nō leuat. Oua fouere negligit. sz ꝓiecta fotu pulueris animāt li. rey. jz. dicit ꝙ Strucio multas habet plūas in parte inferiori corporis. t habz duos pedes sicut volocres t vngues scissos sicut vngule quadrupedū. ferrū deglutit. digerit t cōsumit. pēne eiꝰ silles sūt pēnis herodij. sz nō volat cū pēnis Circa mensem Junij qū ꝓstellatio q̄ pliades vocat icipit ascēdē arenā fodit t ibi ponit oua sua tzabulo cooperit nō eū ponit oua nisi qñ talꝫ ꝓstellaꝰ oriť l' ascēdit. sz statim obliui scit de ouis. sz radijs solaribus excoctis mr cum viderit pullos colligit t nutrit. t valde odit equū quem cogit fugere alay concussione.

Vrſa ſi per nares/ fetus enixa claret.
Quare dubitares. q̄ virgo non generaret
Wag gebern ein berin/ vß jr naſen ſlunt vnuerſeret/ So kan got mit gewaltes ſyn ſin muter behalten vnentert.

Alanus de planctu nature ꝓſa prima dicit Vrſa per portas narium fetus enixa deformes ipos ſtilo lingue crebrius lābēt monetās meliorem deducit in formā Hec verba alani. Dicit etiā Iſidorus li. xij. c. ij. Vrſus ore ſuo format fetus. deniq; triceſimo die generat Cui euenit vt ꝑcipitata fecūditas informis ꝓcreat. carnem eñ quādam animatā naſci dicūt. ſz mater lambiēdo tranſformat in mēbra tē Vrſoꝝ caput eſt inualidum. ſz forciores ſunt in brachijs. multam habes de vrſis materiam. qñ pugnant ꝓtra thauros. porcos et equos mel comedūt ꝛ arboꝝ fructus. Cācros etiā et formicas in cura infirmitatis. Require libro reꝝ decimo octauo. ca. Vrſus eſt vocatus

Albeſton ſi archadie. ſemper ardere valet.
Quare muſta venere. virgo non generaret.
Brinnet der albeſton eyneſt entzunt/ in ſyner feyſt ewiglich/ So mag gottes gnad vnuergzunt/ ſin muter behalten magotlich.

Beatus Augustinus li. vicesimo primo de ciuitate dei Et jſidorus. l. ſextodecimo Ethymologiarū. ca. quarto Et li rerum de cim⁹ sext⁹ Albestō Archadie ē lapis ferrei coloris semel accensus nunquam extinguit archadia aūt regio eſt inter Jouitū mare. et egeum vt dicit liber rex decim⁹ quint⁹ Similiter ꝛ Jſidorus quidam hūt albeſton vt codex Augu. de ciuitate. alij albeſtes qui incenſus non extinguit. qz naturā hz laminis q̄ pluma ſalamādre vocat. ꝛ hz hūidū vnctuoſum inſepabile ab ipo qō tūc ignē incēſum fouet in ipo

Turris si lauricia. Timore ignis caret.
Cur rubus incendi nescia, virgo non generaret.
Mochte ein thurn võ laurin holtz/in feuwer nit enbrinnẽ Mochte dan nit ein jungfrow stoltze/ des fures lusten entrinnen.

Turris lauricia quia in altore vulcani insula sit sita. perpetuum senti: ignem. quẽadmodum mons ethne incendio nõ consumit. in Scilia enim multa spectacula ex ignis incendio demõstrant. Sicut de ethna mõte ꝛc. Vbi vide librum rex quartodeciõ sexto, ꝛ octa° capitulis, vbi agit de jnsulis ꝛ mõtib⁹

Si concha desup rore. ple secunda claret.
Cur irroratē pneumate. virgo non generaret.

Wan des clares lustes tawe/ perlin swanger sachen/ So mag got mit tugent anwe berhafft sine nutter machen.

Isidorus li. xij. Ethimologiarum. vj. ca. Conche et coclee. sunt vocate. qr deficiēte luna. cauātur ꝛ euacuantur Cōche prime imposicōis est nōm sz Coclee p diminucōez Conchaꝝ multa sunt genera inter quas q̄z margarifer nominat inquaꝝ carne p̄ciosus calculus soli dat. Wan nocturno tpe littora appetūt ꝛ celesti rore margaritā ꝓcipiunt. Hec Isidorus Sz Solinus dicit modū ꝓcipiēdi in hec verba Conche certo anni tpe luxuriant hoc est. natura ad ꝓceptū inardescunt. ꝛ ptunc siciunt rorem. veluti maritū. cui⁹ desiderio inhiāt ꝛ maxie tunc qñ lūaris imber liq̄tur hauriunt rorem ꝓcipiunt. et sic grauide fiunt.

In fontibus si Gothie. tinctū lapis apparet.
Cum petrā xp̄m celice. virgo non generaret.
Wag ein bron in Gothia/ in stein verkerē aller
hande/So mag auch in der jungfrow maria/ got
mensch werden in adams lande.

·Dicit Jsido.l.nono.c.ij Gothi a Magog filio ja
phet nōiāt.quos greci Gethas nōināt Gēs fort
est ⁊ potēs.corpoꝝ mole ardua.armoꝝ genere ter
ribil' Be q̄b⁹ dicit Lucan⁹ hinc dacus p̄uiat inde
Gethas occurrat hyberis Baci āt gothoꝝ sobo
les credūt Et ē regio in Europa latissima vt dicit
rex q̄ntodecio.ab aq̄lōe hīs norwegiā ⁊ daciā ⁊c
Jllic fons p̄rūpit q̄o q̄o intulers.quertet in lapidꝫ

Si vitulus in nube. vi celi factus claret.
Cur absq3 viri pube. virgo non generaret.
Mochtent die wolcken clare/ bringē ein kelblin
So mocht auch maria clare/ ein muter vnd einn
maget sin.

De vitulo. vt dicit Albert⁹ magnus dicunt naturales. q tam fortis fuerat influencia radio3 solarium vapores atrahencium. q simul vaporem cum vitulo leuabat. Expost aūt resoluto vapore et alterato. cecidit deorsum vitulus interram. aij

Silenites in Iderside. lucem lune si habet.
Cur feta almo sidere. virgo non generaret.

Rympt ab vnd zu der Sylug/ als des mones schyn/ So kan joseph syn ein gezug/ Das drug ein jugfrouw syn.

Aug⁹ li. xxj de Ciuitate dei Silenitem lapidz ꝼm cādorem interiorem cū luna dicit crescere et decrescere Mā di. li. rex xvj. ꝙ Silenites ē lapis vt herba virēs ⁊ ei⁹ color simil' Jaspidi lune ꝓtinēs ymaginem. et valet ad amorem recōciliandū Etiam pthisicos iuuare putaꝝ. Isidorus li. xvj. c. iiij. p⁹ principiū Silenites lūar' latine interptaꝝ. ⁊ gignit in pside. satis in antiqua lra codices mei videlz Isidor⁹ ethomy ⁊ li de ꝓprie. rer. ⁊ arnold⁹ delapidib⁹ ꝓcōsz ⁊c̄ sunt ꝓscripti ⁊ variant. Nam vnus dz Sileniton alius Silenites Suo⁹ sicut circa figurā. xv. de Albeston

Si bos humanis verbis. personuisse daret.
Cur verbū pris in terris. virgo non generaret.

Kunde ein Ochse reden/ but dich Bome/ an alle menschliche lere. So mochte geberen ihesum schone ein reine magt mit ere.

Miraculū nature diuine opatōi assimilat. Nam sicut historia testat/ li. Nūe. xxij. c. q̄ asin⁹ loq̄bat ad balaā. sicut dicit glo. ibiō verba rōnabilia nō formāt nisi ab intellectū hāte. ꝑ angelus dñi mouebat bruti linguā i ꝓfusiōn balaā. ⁊ ei⁹ ꝑsūptōm ꝓfutādā iō allidē⁹ pedē eius ad parietē attriuit. Et di. glo. sup. ij. epla petri ca. ij. q̄ balaā ex cupiditate ⁊ malicia iuit ꝑ populo isrli ad maledicēdū. Idcirco impedie ledebat ⁊c q̄re etiā possū dicū. Isi. li. viij. c. jj⁰ eo q̄ romani idolatrijs valde fuerūt dediti q̄ bos vel thaur⁹ suggestione dēonū ꝙ q̄liqz vera dat respōsa eo vt dicat q̄ demones itellect⁹ acūie vigēt subtilitate nature diuturna experētia ex pmissiōe seu reuelatōe diuina hūana loq̄bat voce. q⁊ thaur⁹ iā ꝓsecrauerūt quē mō thaurū fingunt propter Europe raptum

Homo si in lapide. vi celi pingi valet.
Cur almi spūs opere. virgo non generaret.

Wag der natur influß in einen stein/ bilden ein koniglich heupt/ Wochte dan nit maria rein/ gebern iesum mensche vnd got.

Magnus philosophus in dox Tethel dictus in suo tractatu xxviij figuras lapidum sculpturas distinguit quid singnificent. t adquid valent vel nocent Et dicit in ueitur qñque Jaspis inquo est imago hōinis scutū hñs in collo vel in manu t subpedibus serpentē tc Jn uēit ī crisolito seīnia hñs vna mānu auē altera piscē Jnuenit in lapide turr cū ramo olue tc inuenit in lapide ꝑpens t sagittarij pugnātes. Jnuenit lapis in quo hōis figura ꝑ dimidia t altera pte piscis relucet. Jnuenit in lapide Basiliscus t syrena. Jn uenitur in lapide thauri leōes aquile aut equi spūmantis figura tc Jn quibus oīibus sagacissima operatrix natura summum opificem et creatorem nititur imitari. quo poterit gradu proximori.

In Epiro si gurgite. extincta fax recalet
Cur pneumatis ex flamine. virgo non generaret

Entzunte vnd leschte zwo fackel/ ein bron in piren lande/ Mochte dan nit ane mānes mackel/ ein magt swanger sin zu hande

Jsidor⁹ l. xiij. Ethimo. di. Epiro esse fontē in quo faces extinguūt incēse. ⁊ accēdūtur extincte idē refert Aug⁹ xxj ō ciui. dei Dicit eiā Jsidor⁹ vbi sup in Boecia sūt duo fōtes vn⁹ adducit mēoriā alter affert obliuionē jn thessalia duo sūt flūia vno ones q̄ bibūt albescūt ex altero q̄ bibūt nigrescūt ex vtroqz bibētes vari colorꝭ efficiūt jn Sardōia fontes sūt calidi q̄ medent oculos ⁊ fures arguūt ⁊ facin⁹ coz detegūt Apud Saramātes cōstat fōtē esse de die algētē vt nō bibat. ⁊ de nocte ardētē vt nō tangat zame fons in Affrica canoras facit voces

Si lumen phani veneris. a nullo extingui valet.
Cur absq3 igne veneris. virgo non generaret

Wan lang nie erlescht/ eins aptgots liecht vor
einē tempel/ Mochte dan nit aller beste/maria sin
der iungfruwen exempel.

Dicit beat⁹
Augu⁹ xxj.
de ciuitate dei
Pagāi dicūt
de phano ve-
neris.et lucer-
na eforis sub
diuo posita in
extīguibiliter
ardentē.ita q⁹
nec tempestas
nec pluuia sibi
nocere possit.
putat tñ q⁹ ars
hūana aliq̄o
de lapide Al-
beston apposuerit. Uel ꝑm Isidorus.li.xvj. ca.iij
Gentiles capti sacrilegio vt mirarentē. arte magica
demonis q̄ in simulacro tanto propter cādelabrū
inextinguibiliter nec pluuia nec tēpestate ardens ce-
lebatur ad hoc suo ineffabili opabatur magisterio.

Si genti carenti. blada pluuisse claret.
Quare gr̃am frumẽti. virgo non generaret.

Mochte der himel regen korn/ ane seyen vnd pflug gar eigentlich/ konte dan nit der sune synn zorn/ durch maria lassen gnediglich.

Sigebertus inter historiographos val de reputat q̃ renouando nature miracula ad dei gr̃az insolitũ imbr̃e frugũ de celo nãrat stillasse Offi° inq̃ nature mel generat in aere. mãna pluit pr̃ib° in deserto de° miraculose cũ Homor̃ mẽsura colligẽdũ. vt patz. Exodi xvj. c. qr vt d. phi. ẽ q̃dã regio aeris in q̃ generat mel. alia mãna. alia lagana. mel eñ generat ſm Albert. in q̃nta regiõe aeris natura opifice. lagana in v̄. t mãna in vij. de hac materia req̃re Rudolfũ britõis. q. xxv. circa primũ Methеor̃ vt̃ ros generet in loco nubiũ ꝛc. Si igit naturalib° vestigijs mel pluit de celo lagana vel mãna. q̃ maiora sunt frum̃t̃ in nobilitate cibi t hũani nutrim̃ti q̃b° bruta nõ vtunt. quare nõ frum̃ta eodẽ nature vigore more pluuie descenderẽt et bestijs saturarent

Si flunem in cruorem tholose versum claret.
Quare yesse florem virgo non generaret.

Zwart in der stat Tholosen/ das wasser zu blute vnd ran/ Also soltu gentzlich glauben das maria entpfieng jungfrouw ane man.

Sigebert⁹ narrat stupore miraculi a ꝯmũi nature opatõe fieri nõ ꝙsuetũ flumẽ in cruorẽ posse muta ri. ꝑ spectaclm ẽ admirãdũ. nõ min⁹ eo miracl'o de q? refert Crõica martiniana quõ tpe ludouici scdi ꝑ ꝗti in ordine p⁹ karolũ magnũ in c⁹ personã trãs latũ fert impiũ agrecis adgermãos vt extra de elec c. venerabilẽ. vbi. di. glo. q tpe adriani pape circa annũ dñi. m. lj. huiuscemodi trãslatio facta fuerit propter ecclesie persecutõm tẽ trib⁹ dieb⁹ t tribus noctibus circa Brixinam ytalie pluuia ad morem saguinis de celo descendit

Vanus cum nido auium. lapis si factus claret.
Quare salutem hõim. virgo non generaret.
Wochtent werdẽ zu einẽ corall/ ein ast/ ein nest/
vnd die fogelin/ wie mochte dan nit mit gottes
schal/ maria die iungfrouw swanger syn.

Albert⁹ mõstra ꝓdit nature. ꝙ naturã nõ priuat
indita ꝓtãte Vam⁹ cũ nido auũ si in flũie ceciderit
in lapidẽ corallũ trãsformat. rõ nõ ambigit. vt di.
Jsi. li. xiij. ethi. ꝙ introgoditis lac⁹ est. q̃ ter in die
fluit amarus. z totidem dulcis. z in jndia lacus seu
stagnũ est sydẽ dictũ in quo oĩa iniecta mergũt
Et in ydũea fõs job quater in ãno mutat suũ colo-
rẽ iã sãguineũ iã pulueulẽtũ iã viridẽ iã lipidũ
ꝓtẽdit colorẽ Est ic̃ꝫ varia nature opa⁹ aq̃z q̃ qdẽ
secreta sũt rudib⁹ phis tñ cogita ãt diuia sapiẽtia

Si homo vi nature. in ſaxum verti daret.
Cur vi diuine curie. virgo non generaret.

Mochte ein menſch werden/ zu einem herten
ſteyne Mochte dan nit geberen/ maria jungfruw
reine.

Albertus atteſtatur naturam glorificare ſuum cre-
atorem Nam vt legitur Geneſ xix ca. q vxor loth
verſa fuit in ſtatuam ſalis. quia mandato dei non
obediuit Ideo dñs dicit Luce xvij Memores eſ-
tote vxoris loth ꝛc̄ ſic ꝛ influentia ex celeſti homo
ex lapide viuificatus hac ipa deficiente in primam
ſuam materiam reſoluitur ꝛ ꝙuertitur

Si vinum in sanguinem. puersum esse claret.
Cur xpm deū t hōm. virgo non generaret.

wart verwandelt wyn zu blute/ob dysch vor eynem herren/So wolte auch jhesus der gute/synē mutter kuscheyt nit enteren.

Valerius maximus vinum ponit in sanguinem mutatum. Quid hic miraculi facit stupor cum scriptura dicit Exodi vij. capitulo omnes aquas egipcior fuisse insanguinatas p dies septem. tam manu dñi q̄ etiam maleficiorum Egipcior mutatas Ego non habeo ad presens Valerium maximū Ideo historiam clarius interpretari non valeo.

Massa si de calybe. in nube nasci daret.
Cur fortem deum valide. virgo non generaret
Mocht von oben stahel regen/ in eyns lichtenn wolcken krafft/ Mochte dan marien geben/ got keuscheyt mit syner macht.

Albert⁹ calybem ⁊ ferrū narrat decclo. descēdisse ꝫm Isi. Ethimo. li. xvj. ca. xx. Calibs a calibe flūie. in q⁹ ferrū optima acie tpari ꝺ⁹ Sz ferꝝ dictū quasi farra. i. semina frugū terre ꝙdat optimum ferrū apuꝺ sereꝫ nascatur ⁊c. ferꝝ vel calibs Būmō ꝑter naturalē ꝓprietatē invētū fuerit vt hic in ista figura. nō est vsibus aptū hōim. neqz malleabile ad aliqꝺ elaborandum. ꝫ vertit in scoriam seu sordes q̄ igne excuciūt Mā purgīta ferri duo sunt videlz rubigo ⁊ scoria ⁊c. Constat martē hr̄e sup ferꝝ dñim Ut cū vapor grossus terrestris ⁊ multū eleuat⁹ fuerit ꝙ aspetū martis solidatur. ⁊ indurat. qꝺ cū ceciderit in terrā videt hr̄e spem ferri. vt calibs. ꝫ minime fabrile. vt iā dictū est

Si tactus nati gemini. feram aptare valet.
Cur maria mr altissimi. virgo non generaret.

Hetten zwilinge beyde die macht/ alle schloß gantz vff thun/ So kunde auch in gnaden schafft/ got sin mutter behalten schonn.

Isti Gemelli marciales fuerunt sub domino martis ꝓcepti ⁊ nati. virtute q̃dã celesti ipis ĩdita seras seu ferreas q̃scũqz tãgerẽt clausuras apiebãt igne eiñ ferꝝ resoluẽ. Et vt di. l. rexꝝ. viij. Mars abilitat ad igneas opacões. ideo sub eo nati sunt ferrarij furnarij ⁊c. Hij nẽpe gemini ⁊ vterini id qđ ignis erat naturalis actionis. celesti influencia equanimiter potuerunt exercere.

Si Tile in virore. semper manere valet.
Cur cum pudoris flore. virgo non generaret.

Mag ein tyle bliben alleczit/ die liechten meyen wunde vnd zierd/ So mag auch jhesus crist/ nit lyden zu enteren syn mutter wirde.

Thile insule. vltima Occeani inter septemtrionalem ⁊ occidentalem plagas. vltra britaniam sita. a sole nomen trahit. qz in ea estiuū solsticium sol facit. Ut dicit Jsidorus li. quatodecimo Ethymoloiaz capitulo sexto. Similiter Augustinus libro vicesimoprimo de Ciuitate dei.

Si magox prestigijs mulier equa apparet
Biuis cur prodigijs virgo non generaret

Mochte von zaubery ein/frow werden zu eine
gewenten thire/ Aber mochte ein jungfrow reyn/
gebern got vnd mensch der welt zire.

De maleficijs incãtacõibus et prestigijs magorum. quox auctur primꝰ zoroastes qui solus riden do natus est. multa ex demonioꝝ pactis conscripsit et potestatus est indubitanter euenire. Qui eñ alicui demonũ holocaustum offert immaculatum lu-

minarlaqz de cera virginea accēdit. ꝓsternando se ad terram certis oracōibus ipm adorauerit nihilominus iuxta voluntatem offerentis et veritatē promittētis peticionis sue consequet effectum. Multa portentoꝝ spectacula arte demonū sunt celebrata Ecce in principio historie Alexandri magni Nectaneus vt concuberet cū Olimpiade regina vxore philippi regis Macedonū mutauit se in formam draconis Olimpiadem in lecto oppressit. que ꝛ ab eo cōcepit. Et dūmodo electo surexit ab ea. pcussit Olimpiadem iterū dicens. Hec cōcepcio est victorialis. et a nullo hoim̄ subiugabitur ꝛc̄ Et iste conceptus fuit Alexander magnus De quo argumentum habetur. ꝙ bastardi spurij. ve nothi. ad alciores quādoqz honores promouētur Ecce Alexāder magn⁹ ex adulterio fuit natus Philippus autē rex Olimpiadis maritus. credidit ipsum quodam diuino numine generatum Sicut longo passu refert historia Alexandri magni macedonis prememorata Nulli dubium ꝙ vterqz nature stupor videlicet alteracione mulieris in equā ꝛ. Nectanebi in draconē sibillātz. nō vna. sz plurib⁹ vicib⁹ pari ambulat passu ꝛ exeadē causa agēte credit processisse.

Psitacus a natura si aue dicere valet
Quare virgo pura per aue non generaret
Wag des psitticus art/ sprechen aue/ warū m'
gebar nit zart/ein jungfrauw ane wee

Psitacus. vt dicit Isidorus li. xij. Ethymologiaꝝ ca. vi. in indie littorib⁹ gignit colore viridis. sed torque punico. idest collo aureo. linguam grādem hz. auibus pl⁹ ceteris latiorē Inde est. q articulata ꝓfert verba. vt si eum nō videris. hōiem loqui putares ex natura hōies salutat dicēs Aue vel chere cetera nōia discā Hec didici ꝑ me dicere cesar aue. Nam legitur de karolo magno q psitacus sedens in arbore dixit ad eum

dicunt Jacobus et Solinus. quod ciciꝰ diſ-
cit. primo et ſecundo annis et tenacius retinet
caput habet valde validum. Nam cum debet ad-
diſcere. clauiculo ferreo in capite eſt verberandus
Semꝑm cibat pede ſicut homo manu. In mõtibus
Gelboe inq̃bus periit Saul cũ Jonatha filio ſuo
coꝛã philiſteis coꝛruẽdo. vt patet .j. li. Regũ capi.
vltimo. quibꝰ mõtibꝰ Daut maledixit ſecũdi Re
gũ primo dicẽs. Mõtes gelboe. nec roꝛ nec pluꝛ-
uie ſuper vos deſcẽdãt. Ubi dicit gloſa. licet terra
ſit inanimata. maledicat tamẽ terra. ꝓpter malefac-
tum quod ꝓtulerit in ea. ꝛ vltra dicit Mõtes Gel-
boe vberes fuerũt ante maledictionẽ. quos hacte-
nus maledictiõi ferũt ſubiacere. et nũq̃ ibiõ plu-
ere teſtãtur. Idrout etiã libro rex quartodecio ca.
teſtat Gelboe ſũt mõtes ꝛc Idſitaci vbi nidificare
dicũtur. quia nõ poſſunt pati pluuiã. nã in pluuia
moriũt. Caudã ſuã ſummo cuſtodit ſtudio. exten-
datq; frequẽciꝰ roſtro ſuo pennas ꝛc. Aꝛeſtotiles
dicit q; ſit auis luxurioſa valde. quia vinum bibit
libenter. et cum vino inebꝛiatur. virgineo aſp-
ectu multum delectatur.

Salamandra si de igne cibum sumere valet
Cur jesum xp̄m dingne virgo non generaret
Meusset der salamãder das fuer/ fur sin spise von
natur alleyn/ Mocht dan nit ane mannes stuer
maria geberi keusch vnd rein

Liber rex decimooctauo Plinio teste dicit Sa
lamandra simulis est lacerte in figura et nũq̄ nisi
in magnis apparet imbrib⁹ Est ãt animal summe
pestifex t venenosum fructus arb⁹ in ficit aquas
ex quib⁹ bibit corrũpit in quocunq; fonte fuerit vt
dicit lucanus Rimatrix violatrix a que t̄c de
qua dicit Isidor⁹ li xij capi

quarto Genera lacertoꝝ. ideſt reptantiū que bra-
chia hñt ſiue brachiata. ſunt plurima Botrax Sa
lamādra Saura Stellio ꝛc̄. Salamādra in flāma-
rum incēdiis ſine dolore ꝛ cōſumptiōe viuit. ꝛ non
ſolū qz nō vritur. ꝑ extinguit flāmas et in cendiū.
Hec Iſid. Jocob⁹ dicit q greci Salamādrā di-
cūt idem cum ſtelliōe. Sed plinius ꝛ Adelinus di-
cunt ipam cameleontem ideſt terre leonem Et dicit
Iſdlinius q hz crura recta. retro longioza. plixam
caudā. ꝛ tortuoſaz vngues hamatos. ſubtiliter ad
uncatos. caput aſperū. cutē cocedrilli. Ariſtotiles
dicit. q ē valde macer. ꝛ pene ſine carne corp⁹ eius
eſt. Hā hiatus oris ei⁹ nūq̄ claudit. nec eo vtitur
in miniſterio potus vel cibi. qz ſolo roris vel aeris
hauſtu viuit Et dicit liber rex vbi ſupra Eſt genus
Salemandre cuius pellis eſt villoſa ꝛ piloſa. ſicut
pellis vituli marini. ex qua fiūt cinguli regib⁹. qui
cum in ignem ꝓiecti fuerint flamma purgantur et
renouātur. Sicut legitur de Alexandro papa qui
huiuſcemodi veſtem habuit. quam lauit in igne

Allec si ex aqua. se nutrire valet.
Cur veneris musta. virgo non generaret.

Mag der hering gantz allein/ von wasser syn spyse haben/ warumb solt dan nit gantz reyn/ maria jr kindt geberen vnd tragen.

Allec vt di. Isido. li. xij Ethimo. capi. vj. Est pisticul⁹ ad liquorē salsamētor siue salsuginē ꝑ doneus Statim vt aeris serena ptigerit. exspirat sine mora. Oculi eius de nocte lucent in mari ad instar luminis. ꝙ hor virt⁹ monst cū eo vbicūqz viderint in mari lumē sup aquas. gregatim aduētant. et sic t e nocte alliciūtur ad retia. plus ꝯ de die Optima sunt in Scocia pessima in germania.

Fons in Sicilia. si sterilem fecundare valet
Quare virgo in tacta. jesum xp̃m non generarat
Dag in sicilien ein bron/ vnberbafftig fruchtbar machen/ warumb mag sich dan nit mit wunn/ got by einer jungfrouw sachen.

Jsidorus li. xiij. Ethimo. de aquaꝝ diuersitate ca. xx. in hec verba Jn sicilia fõtes sunt duo. quorũ vnꝰ sterilem fecũdat alter fecũdã sterilem facit. sicilia vt Jsi. li. xiiij. c. vij de insulis dicit. Est in tres quadras diuisa principalis. Ciuitas syracusa ab jtalia exiguo discreta affriciũ mare ꝓspectãs terris frugifera auro habũdãs. Cauernis ꝛ fistulis penetrabilis vẽtis ꝛ sulphure plena vbi mõs Ethne in cẽdio nõ ꝓsũit Jn cꝰ equore scilla et carybdis est. qbꝰ nauigia ãt absorbẽt ãt collidũt Quondã fuit pria ciclopũ postea nutrix tirãnoꝝ Jbi primũ est inuẽtũ vt aratro terra coleret ꝛ in ea semina spargerẽt Jdẽ di. li. reꝝ xv ca. Sicilia a Sicano rege

Fons Sicilie fecundam. si sterilitate claret.
Cur dei pro'em mundam. virgo non generaret.

Wag ein bron in Sicilien lande/ein fruchtbar wyb vnberhaft machen/Wochte sich dan nit ane alle schande/got by eyn jungfrowe sachen.

Be ista figura sufficienter patuit in exposicione figure proxime precedentis.

Si timore ignis. ⁊ metalli adamas caret.
Cur maria virgo insignis. emanuel non generaret

Wag adaman den Edeln stein/ weder gesm de noch feur versern/ warumb solte dan maria reyne/ emanuel nit geberen mit eren.

Dicit li. rey. xvj. Adamas ē lapis indic⁹ puus ⁊ indecor⁹. f rgineū hns colorem ⁊ splēdorē cristali Nūq ām vltra magnitudinē nuclei auclē repr⁹ est nō cedit ferro. nec igni. nec incalescit. ꝑ hircano rupi tur sangne recēti. vt patet in Jsido. li. xvj. ca. de cristallinis statim p⁹ principiū tē Diascorides dicit q̄ est lapis recōciliacōis amor⁹. Nā si mr fuerit a viro suo digressa. in viri gram faciliter ꝑ adamāt⁹ virtutem revocatur. valet hic lapis ꝓtra incubos et tantasmata. ꝓtra vana somni. atra hostes et jurgia